

Microbiologia molecular**2013/2014**

Codi: 100874

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500252 Bioquímica	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Jordi Barbé García

Correu electrònic: Jordi.Barbe@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

- S'aconsella als estudiants revisar els continguts científic-teòrics sobre els quals es basa aquesta assignatura.
- És aconsellable cursar aquesta assignatura un cop cursades les assignatures de Microbiologia, Genètica, Biologia Molecular i Virologia.

Objectius

Es tracta d'una assignatura optativa del Grau de Bioquímica, que introdueix als estudiants en el coneixement de la Microbiologia Molecular. Aquesta assignatura es cabdal dins la formació de l'alumne ja que el/la capacita per a entendre el funcionament dels organismes procariotes a nivell molecular permetent a l'alumne comprendre el potencial dels microorganismes a nivell productiu així com les seves aplicacions.

Els objectius concrets a assolir en aquesta assignatura es defineixen en els següents punts:

- Saber identificar a nivell molecular els mecanismes i processos microbiològics.
- Saber identificar l'estructura del material genètic procariota, conèixer els seus mecanismes de replicació i reparació així com la variabilitat organitzativa que aquests presenten i la relació existent entre aquests mecanismes i el cicle cel·lular.
- Reconèixer els factors que controlen l'expressió gènica en procariotes i relacionar-los amb les condicions ambientals existents
- Conèixer els mecanismes moleculars existents en organismes procariotes per a controlar l'entrada de material exogen.
- Conèixer els diferents elements genètics existents en procariotes, la seva capacitat de distribució i els sistemes de control d'expressió dels gens que inclouen.
- Reconèixer les bases moleculars de la resistència a antibiòtics, els seus orígens, els mecanismes de transmissió així com l'impacte que tenen en processos infectius.

Competències

Bioquímica

- Descriure estructural, fisiològica i bioquímicament les característiques dels diferents tipus cel·lulars i explicar com s'adeqüen les seves propietats a la seva funció biològica.
- Entendre el llenguatge i propostes d'altres especialistes.
- Gestionar la informació, organització i planificació del treball.
- Integrar el coneixement científic i el tecnològic.

- Integrar els coneixements de la bioquímica i la biologia molecular amb els de la microbiologia i l'enginyeria bioquímica, especialment en la seva aplicació als processos biotecnològics.
- Interpretar resultats experimentals i identificar elements consistents i inconsistents.
- Llegir textos especialitzats tant a llengua anglesa com a les llengües pròpies.
- Manejar bibliografia i interpretar la informació de les principals bases de dades biològiques, així com saber usar les eines informàtiques bàsiques.

Resultats d'aprenentatge

1. Descriure les bases moleculars, cel·lulars i fisiològiques de l'organització, funcionament i integració dels microorganismes.
2. Descriure les principals tècniques associades a la utilització de microorganismes i de les seves estructures i molècules en el marc de la seva aplicació als processos biotecnològics.
3. Dominar la nomenclatura relativa a microorganismes.
4. Entendre el llenguatge i propostes d'altres especialistes
5. Gestionar la informació, organització i planificació del treball.
6. Identificar les característiques fisiològiques i metabòliques dels microorganismes.
7. Identificar les propietats genètiques, fisiològiques i metabòliques dels microorganismes amb potencial aplicació en processos biotecnològics.
8. Interpretar resultats experimentals i identificar elements consistents i inconsistents.
9. Llegir textos especialitzats tant a llengua anglesa com a les llengües pròpies.

Continguts

L'assignatura s'organitzarà en dos parts diferenciades:

- Classes teòriques participatives
- Resolució de casos pràctics, en les que s'aplicaran els conceptes teòrics assolits en les classes teòriques per a la solució de problemes i casos reals de la matèria de l'assignatura.

El contingut de l'assignatura consta dels següents temes:

Tema 1. El cromosoma bacterià. Estructura del cromosoma bacterià. Inici de la replicació. Replicació, terminació i segregació del cromosoma bacterià. Divisió cel·lular. El cicle cel·lular bacterià.

Tema 2. Expressió gènica en procariotes I. Estructura dels promotors bacterians. RNAs monocistrònics i policistrònics. Inici i elongació del transcrit bacterià. Terminadors de la transcripció bacteriana. Degradació del mRNA. Transcripció en arqueus. Regulació transcripcional per atenuació de la transcripció.

Tema 3. Expressió gènica en procariotes II. Moduladors globals de l'expressió gènica. Xarxes multigenètiques. Resposta estricta. Repressió per catabòlit. Regulació transcripcional positiva i negativa. Reguladors transcripcionals. Operons bacterians. Regulacions postranscripcionals. Regulons. RNAs reguladors.

Tema 4. Mutagènesi i sistemes de reparació del DNA en bacteris. Mutacions letals condicionals. Mutacions supressores. Reparació per aparellaments erronis. Fotoreactivació. Reparació per escissió. Resposta adaptativa als agents alquilants. Reparació per recombinació. Resposta de reparació d'emergència o sistema SOS.

Tema 5. Restricció bacteriana. Sistemes de restricció i modificació del DNA. Tipus d'enzims de restricció. Regulació in vivo de la restricció-modificació. Sistema Mcr/Mrr. Sistemes CRISPR.

Tema 6. El sistema cèl·lula bacteriana - bacteriòfag. Bacteriòfags atenuats i lítics. Els bacteriòfags Lambda i P22 com a models de bacteriòfags temperats. Transducció restringida i generalitzada. Conversió fàgica.

Tema 7. Elements genètics mòbils en bacteris. Seqüències d'inserció. Transposons. Mecanismes de transposició i la seva regulació. Mutagènesi amb transposons. Illes de patogenicitat mòbils. Integrons. Altres elements mòbils.

Tema 8. Plasmidis i conjugació. Estructura molecular i propietats dels plasmidis. Mecanismes de manteniment. Agregació i cointegració de plasmidis. Replicació. Grups d'incompatibilitat.

Conjugació plasmídica en cèl·lules gramnegatives i grampositives. Mobilització del cromosoma bacterià. Altres elements conjugatius (ICEs). Importància dels elements conjugatius en l'evolució del món microbià.

Tema 9. Mecanismes de resistència a antimicrobians. Resistència plasmídica. Resistència cromosòmica. Mecanismes d'inactivació d'antimicrobians. Síntesi d'enzims alternatius: Resistència per rutes metabòliques alternatives. Impermeabilització de les cèl·lules als antimicrobians. Bombes de reflux. Modificacions d'estructures cel·lulars per enzims plasmídics. Mecanismes de distribució de resistències plasmídiques.

Tema 10. Biologia Molecular de la infecció bacteriana. Aspectes moleculars de la interacció hoste-patogen. Concepte i tipus de factors de virulència bacterians. Illes de patogenicitat. Regulació de l'expressió de gens de virulència. Mètodes d'estudi dels gens de virulència.

Metodologia

L'assignatura consta de dos mòduls d'activitats presencials:

Mòdul teòric: Compostat per classes magistrals participatives.

Mòdul casos pràctics: Compostat per sessions en les que es resoldran casos pràctics i problemes, i puntualment alguns aspectes metodològics associats a la matèria de Microbiologia Molecular. Aquestes classes són sessions amb un nombre reduït d'alumnes amb la doble missió de:

- Facilitar la comprensió dels coneixements exposats en les classes teòriques. La resolució de cassos pràctics ha de permetre a l'alumne integrar els coneixements teòrics amb aspectes pràctics.
- Capacitar a l'estudiant per dissenyar experiments bàsics associats amb la matèria de l'assignatura i saber interpretar les dades obtingudes.

Al inici del curs l'estudiant rebrà un dossier amb una proposta de problemes que haurà d'anar desenvolupant durant el curs. En les sessions d'aquest mòdul es tracten aspectes metodològics i es resolen part dels problemes del dossier.

L'alumnat també disposa d'un aplicatiu on line on pot, de forma autònoma, autoevaluar la seva capacitat de ressolució de problemes relacionats amb la matèria.

Les activitats autònomes d'aquesta assignatura són: estudi, lectura de textos i resolució de problemes.

Finalment, l'alumne disposa també de tutories individuals, les qual es realitzaran al despatx C3-421 en hores prèviament concertades.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals participatives	30	1,2	1, 2, 3, 4, 6, 7
Resolució de casos pràctics	15	0,6	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals	1	0,04	1, 2, 3, 4, 6, 7
Tipus: Autònomes			

Estudi	60	2,4	3, 4, 6, 7, 8, 9
Lectura de textos recomanats	8	0,32	9
Resolució autònoma de casos pràctics	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura serà individual i continuada. Es realitzaran diferents proves que permetran avaluar l'assoliment de les competències associades a aquesta assignatura.

Mòdul d'avaluació teòric (80 % de la nota global)

L'avaluació d'aquesta activitat es realitzarà mitjançant dues proves escrites en les que l'alumne/a ha de demostrar el seu grau d'assoliment dels conceptes teòrics a través de la resolució de problemes.

(A) La primera prova tindrà lloc a mitjans del semestre i inclourà tots els conceptes desenvolupats fins el moment en les sessions teòriques i en les de resolució de casos pràctics.

(B) La segona es durà a terme al final del semestre i inclourà tots els conceptes treballats a les classes de teoria i de resolució de problemes que no hagin estat objecte d'avaluació en la primera prova.

En cas de superar-les, les dues proves parcials escrites seran eliminatòries.

La valoració final d'aquest apartat, que tindrà un pes del 80 % sobre la nota total del curs, serà el promig de les notes obtingudes en ambdues proves parcials sempre i quan en cap d'ells s'hagi obtingut una qualificació inferior a 4.

Els estudiants que no hagin superat el valor de 4 en alguna de les proves parcials o en cap d'elles, s'hauran d'examinar del parcial o parcials pendents el dia de l'examen de recuperació.

En el cas que tan sols es faci la recuperació d'un parcial, la qualificació obtinguda en aquest farà promig amb la que s'hagués tingut en el parcial superat. Si la recuperació es fa pels dos parcials, la qualificació final d'aquest mòdul serà la que s'obtingui en aquest examen final.

Mòdul d'avaluació de casos pràctics i de l'activitat autònoma (20 % de la nota global)

S'avaluarà la resolució de forma autònoma d'un conjunt de problemes que es lliuraran, a través de l'aplicatiu on line, a l'alumne/a en dos entregues independents al llarg del semestre (cada entrega tindrà un pes del 10 % sobre el total de l'assignatura)

La nota final de l'assignatura es calcularà com la mitjana ponderada de la qualificació obtinguda en els dos mòduls d'avaluació, essent condició necessària tenir una nota mínima de 5 en el mòdul d'avaluació teòric.

Per superar l'assignatura, l'estudiant ha d'obtenir una qualificació final igual o superior a 5, en cas contrari haurà de realitzar la prova de recuperació programada al final del semestre i superar-la amb una nota igual o superior a 5.

Els alumnes que hagin superat l'assignatura podran presentar-se a una prova de millora de nota que es realitzarà en la data programada per la prova de recuperació. La presentació a la prova de millora de nota implica la renúncia a la qualificació obtinguda prèviament i, en aquest cas, la nota final de l'assignatura serà la que s'aconsegueixi en aquesta prova. Aquesta prova de millora consistirà en un examen global de tot el contingut de l'assignatura i per superar-la caldrà obtenir una nota igual o superior a 5.

Els alumnes que desitgin realitzar la prova de millora de nota hauran de comunicar-ho per escrit en el professor responsable de l'assignatura com a mínim 48 hores abans del dia programat per l'avaluació de recuperació.

Aquell estudiant que no hagi participat en un 50% de les activitats d'avaluació programades, rebrà la

qualificació de No Presentat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Mòdul d'avaluació de casos pràctics	20%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Mòdul d'avaluació teòric	80%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

Bibliografia

Bibliografia de referència:

Larry Snyder i Wendy Champness. Molecular Genetics of Bacteria (3rd Edition). ASM press (ISBN: 978-1-55581-399-4)

Jeremy W. Dale i Simon F. Park. Molecular Genetics of Bacteria, (5th Edition). Wiley- Blackwell (ISBN: 978-0-470-74184-9)

Tota la informació associada a l'assignatura així com el link a l'aplicatiu on line està disponible per a l'estudiant a través del Campus Virtual.